

Kamu Görevlisinin Bir Gazetede Yayımlanan İfadeleri Nedeniyle İl Dışına Naklen Atanmasının İfade Özgürlüğünü İhlal Edip Etmediği

Bu karar, “kamu görevlisi olan kişinin bir gazetede yayımlanan basın açıklamasında kullandığı ifadeler nedeniyle hakkında disiplin soruşturması açılarak il dışına naklen atanmasının ifade özgürlüğünü ihlal edip etmediği” hakkındadır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

İDRİS GÜRKAN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2018/24432)

Karar Tarihi: 7/6/2023

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan: Hasan Tahsin GÖKCAN

Üyeler: Recai AKYEL

Selahaddin MENTEŞ

İrfan FİDAN

Muhterem İNCE

Raportör: Ali Erdem ŞAHİN

Başvurucu: İdris GÜRKAN

Vekilleri: Av. Linda Sevinç HOCAOĞULLARI

Av. Öztürk TÜRKOĞAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, kamu görevlisi olan başvurunun bir gazetede yayımlanan basın açıklamasında kullandığı ifadeler nedeniyle il dışına naklen atanmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurucu, nihai kararı 25/6/2018 tarihinde öğrendikten sonra 25/7/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur. Komisyon, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar vermiştir.

3. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmuştur.

III. OLAY VE OLGULAR

4. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

5. Başvurucu, başvuruya konu olayların yaşandığı tarihte Muş Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü Çocuk Evleri Sitesinde sosyal araştırmacı olarak görev yapmaktadır. Başvurucu, Sağlık Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) üyesi ve Sendikanın Muş şube başkanıdır.

6. Somut olaya konu disiplin soruşturması, başvurunun 12/11/2015 tarihli Muş Ovası

gazetesinde yayımlanan "En Uzun Ay" başlıklı basın açıklamasında Türkiye Cumhuriyeti hükûmetine yönelik iftira ve hakaret niteliğinde ifadeler kullandığı iddiasıyla başlatılmıştır. Söz konusu haberde başvurucunun açık kimlik bilgisine, fotoğrafına, SES Muş şube başkanı olduğuna ve basın açıklamasının Ankara Garı'ndaki patlamanın (arka plan bilgisi için bkz. *Tayyip Akbudak*, B. No: 2018/5558, 11/9/2019, §§ 8-13) üzerinden bir ay geçmesi nedeniyle yapıldığına yer verilmiştir. Başvurucunun disiplin soruşturmasına konu edilen açıklamasının ilgili kısmı şöyledir:

"...Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en büyük katliamı üzerinden tam bir ay geçti. Bu bir ay bizim için en uzun ay olarak tarihteki yerini aldı,..., Bizler 10 Ekim Emek, Barış ve Demokrasi mitingiyle ülkemizin içine sürüklendiği çatışmalı ortama dur demek istedik,..., Çatışmalardan en çok etkilenen ve bedel ödeyenler olarak iktidarın ve Cumhurbaşkanının gerilimi artırıcı, kutuplaşmayı derinleştirici ve çatışmaları yaygınlaştıran politikalarına karşı halklarımızın ve emekçilerin özlemi ve talebi olan barış sesini yükseltmek, beyaz güvercinlerimizi ve balonlarımızı gökyüzüne uçurmak istedik,..., AKP iktidarı izlediği ırkçı/ayırıcı/tekçi/mezhepçi bir siyaset eksenine başta Suriye olmak üzere Ortadoğu'da da sorunların derinleşmesine, halklar arasında çatışmalı ortamların sürekli kendisini üretmesine neden olmuştur. İŞİD,..., ve daha birçok çeteci, paramiliter güçlere direk/dolaylı destek ve yardım nedeniyle ülkeler kan gölüne çevrildi,..., Bizlerin ve diğer muhalif kesimlerin bu politikaların eninde sonunda ülkemize yansıtacağı ve AKP hükümetinin çeteci güçlerle girdiği kirli, girift ilişkilerin suç olduğu yönündeki uyarılarımız ciddiye alınmadığı gibi adım adım AKP ve yandaş medya eliyle çeteci güçlerin hedefi haline getirildik.

Ankara saldırısının ardında büyük bir korku dalgası oluşturulduğunu ileri sürerek açıklamasına devam eden Gürkan: 'Katliamdan hemen sonra iktidar ve Saray'ın ısrarla bir algı operasyonu yürütmeleri,..., soruşturmanın seyrini değiştirmeye,..., yönelik,..., açıklamalarının nedeni 1 Kasım'da daha da iyi anlaşılmıştır. İktidar sözcüleri ' her kim ki bu saldırıdan nemalanmak istiyorsa arkasında da onlar vardır' diyorlardı,..., Kısa süre sonra 'Ankara saldırısından sonra oylarımız arttı' dediler,..., ve 1 Kasım'da tek başlarına iktidar oldular. Kimin nemalandığı da böylece ortaya çıktı."

7. Disiplin soruşturması sürecinde başvurucunun ifadesine başvurulmuştur. Başvurucu; ilk olarak kullanılan ifadelerin tarafına ait olduğunu, sendika kanununa göre sendika başkan ve yöneticilerinin basın açıklaması yapabileceklerini ve açıklama metninin sendika tarafından hazırlandığını belirtmiştir. Başvurucu, ifadesinin devamında çözüm sürecine değinerek anılan sürecin bitmesine AK Partinin savaşı politikalarının neden olduğunu, açıklamayı Hükûmeti ve AK Partiyi yeniden barış görüşmelerine döndürmek maksadıyla yaptığını, Cizre gibi pek çok yerde savaş manzaralarının yaşandığını ve

buralarda yaşam, eğitim ve sağlık haklarının ihlal edildiğini vurgulamıştır. Başvurucu, son olarak AK Partinin çeteci güçlere karşı hoşgörölü tavrının defalarca medyaya konu olduğunu ve saldırıların engellenmeyişinin çeteci güçlere tırlarla gönderilen silahlardan kaynaklandığını ifade etmiştir.

8. Soruşturma sonucunda başvurunun kullandığı ifadelerle "*Cumhurbaşkanı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Adalet ve Kalkınma Partisi hakkında siyasi görüş beyan ettiği ve bu görüşlerini sendikacılık adı altında yürüttüğü, sendika yöneticiliğini bana bir şey olmaz rahatlığında kullanması nedeniyle, çalıştığı kurumdaki personeller ile diğer kamu kurumlarındaki personelleri de sendikacılık adı altında siyasi faaliyetler konusunda teşvik edebileceği kanaatine varıldığından, görev mahallinin Muş ilinden başka bir ile atama yapılarak değiştirilmesi gerektiği*" belirtilmiş ve başvuru bu doğrultuda Artvin'e atanmıştır.

9. Başvurucu, hakkında tesis edilen naklen atama işleminin iptali istemiyle idare mahkemesine başvurmuştur. İlk derece mahkemesi, öncelikle kullanılan ifadelerin mevzuat hükümleri uyarınca sendikal faaliyet kapsamında değerlendirilemeyeceğini, ayrıca basın açıklaması metninin Sendika Genel Merkezi tarafından hazırlandığı belirtilmişse de davacının bu açıklamayı yapmasıyla söz konusu ifadelerin kendisi tarafından da kabul edilmiş sayılacağını belirtmiştir. Diğer yandan kamu görevlilerinin de ifade özgürlüğünün olduğunu ancak bu özgürlüğün bulundukları statüye uygun olarak kullanılması gerektiğinin altını çizerek başvurunun aynı yerde görevini sürdürmesinin kamu hizmetinin yürütülmesini olumsuz yönde etkileyeceği sonucuyla davanın reddine karar vermiştir. Anılan karar istinaf kanun yolunda kesinleşmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Naklen Atama İşlemine İlişkin Mevzuat

10. 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "*Memurların kurumlarınca görevlerinin ve yerlerinin değiştirilmesi*" kenar başlıklı 76. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Kurumlar, görev ve unvan eşitliği gözetmeden kazanılmış hak aylık dereceleriyle memurları bulundukları kadro derecelerine eşit veya 68. maddedeki esaslar çerçevesinde daha üst, kurum içinde aynı veya başka yerlerdeki diğer kadrolara naklen atayabilirler."

11. 17/5/2013 tarihli ve 28650 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Atama ve Yer Değiştirme Yönetmeliği'nin 16. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"(1) Haklarında yapılan adli veya idari soruşturma neticesinde o yerde/birimde kalmalarında sakınca görülmuş olan,..., personelin görev yerinin değiştirilmesi, gerekçeleri ile birlikte illerde valiler, merkez teşkilatında birim amirleri tarafından Bakanlığa teklif edilebilir.

(4) Yer değişikliği teklifleri Bakanlıkça değerlendirilir. Teklifin uygun görülmesi halinde personelin görev yeri, atama zamanına bakılmaksızın bulunduğu bölgenin zorunlu çalışma süresini tamamlamışsa bir üst bölgede bir yere, tamamlamamışsa bölge içerisinde veya bulunduğu il içerisinde başka bir yere atanmak suretiyle değiştirilir.

(5) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen durumlarda personelin görev yeri, teklife bağlı kalınmaksızın gerekli görüldüğü takdirde atamaya yetkili makam tarafından hizmet gereği resen değiştirilebilir."

12. Diğer ilgili ulusal ve uluslararası hukuk için bkz. *Elif Güneysu*, B. No: 2017/31733, 7/10/2021, §§ 19-27.

B. Sendika Üyelerinin ve Yöneticilerinin Güvencesine İlişkin Mevzuat

13. 25/6/2001 tarihli ve 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "*Sendika üyelerinin ve yöneticilerinin güvencesi*" kenar başlıklı 18. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Kamu görevlileri, iş saatleri dışında veya işverenin izni ile iş saatleri içinde sendika veya konfederasyonların bu Kanunda belirtilen faaliyetlerine katılmalarından dolayı farklı bir işleme tâbi tutulamaz ve görevlerine son verilemez.

Kamu işvereni, işyeri sendika temsilcisi, sendika işyeri temsilcisi, sendika il ve ilçe temsilcisi ile sendika ve sendika şube yöneticilerinin işyerini sebebini açık ve kesin şekilde belirtmedikçe değiştiremez.

Kamu işvereni kamu görevlileri arasında sendika üyesi olmaları veya olmamaları nedeniyle bir ayırım yapamaz.

Sendika veya konfederasyonu ilk genel kurula kadar sevk ve idare edecek yönetim kurulu üyeleri, genel kurulda yönetim kuruluna seçilenler ile sendika şube yönetim kurulu üyeleri seçildikleri tarihten itibaren durumlarını en geç otuz gün içinde kurumlarına yazılı olarak bildirirler. Söz konusu yöneticiler sendika tüzüğünde belirtilen hükümlere göre,

ayrıca yazılı talepte bulunmaları halinde bu görevleri süresince aylıksız izine ayrılırlar. Talepte bulunmayanlar ise kurumlarındaki görevlerine devam ederler. İzine ayrılmayan yönetim kurulu üyeleri haftada bir gün kurumlarından izinli sayılırlar. Sendika yönetim kurulu üyelerinin, bu fıkra da belirtilen haklardan yararlanabilmesi için bağlı bulundukları sendikanın şube kurulması için öngörülen üye sayısına ulaşması, konfederasyon yönetim kurulu üyelerinin bu fıkra da belirtilen haklardan yararlanabilmesi için ise konfederasyona bağlı sendikaların toplam üye sayısının genel kurullarını delegelerle yapabilecek sendika üye sayısına ulaşması gerekir.

Kurumlarından aylıksız izinli sayılan sendika, konfederasyon ve şube yönetim kurulu üyeleri ile bunların bakmakla yükümlü oldukları aile fertlerinin sağlık giderlerinin kurumlarınca karşılanmasına devam olunur.

Aylıksız izinli sayılanlardan herhangi bir nedenle sendika veya konfederasyon organlarındaki görevlerinden ayrılanlar, görevlerinin son bulması tarihinden itibaren otuz gün içinde ayrıldıkları kurum ve kuruluşa yazılı müracaat etmeleri durumunda, kamu işvereni bu kimseleri otuz gün içinde eski görevlerine ya da uygun diğer bir göreve atamak zorundadır. Otuz gün içinde görevlerine başlamak için başvurmayanlar görevlerinden çekilmiş sayılırlar."

C. Sendika Hakkına İlişkin Mevzuat

14. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk için çok sayıda karar arasından bkz. Ahmet Parmaksız [GK], B. No: 2017/29263, 22/5/2019, §§ 25-40.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

15. Anayasa Mahkemesinin 7/6/2023 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

16. Başvurucu; Ankara Garı'ndaki patlamayı değerlendirdiği basın açıklamasının sendikal hak kapsamında kaldığını ve yargılama sürecinde mahkemelerin eksik araştırmaya dayalı olarak karar verdiklerini belirterek naklen atama şeklindeki müdahalenin sendika hakkını, ifade özgürlüğünü ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür. Bakanlık görüşünde; mevcut başvuruda ifade özgürlüğüne bir müdahalenin bulunup bulunmadığı, bulunduğu düşünüldüğü takdirde müdahalenin meşru bir amacı haiz olup olmadığı, belirtilen meşru amaç ile orantılı olup olmadığı, bu anlamda idare ve derece mahkemeleri kararlarının ilgili ve yeterli gerekçeler içerip içermediği hususları değerlendirilirken ilgili

mevzuat hükümleri ile ulusal ve uluslararası içtihatların dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanında bireysel başvuru formunda ileri sürdüğü iddiaları yinelemiştir.

B. Değerlendirme

1. Uygulanabilirlik Yönünden

17. Başvurucu, somut olaya konu basın açıklamasını üyesi bulunduğu Sendikanın il şube başkanı sıfatıyla yapmış ve açıklamaları nedeniyle il dışına naklen atanmıştır. Anayasa Mahkemesi önündeki öncelikli mesele, başvurucunun düşünce açıklamaları nedeniyle naklen atanmasının sendika hakkı kapsamında incelenip incelenemeyeceğidir.

18. Kişi kamu görevine kendi isteği ile girmekle kamu görevlilerine özgü bir statüye dâhil olur ve bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılır. Kamu hizmetinin kendine has özellikleri bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır. Buna göre eldeki başvuruda ilk olarak sendika yöneticisi bir kamu görevlisinin statü hukuku karşısındaki durumu ele alınmalıdır (kamu görevlisi ve statü hukuku ilişkisi için bkz. *İhsan Asutay*, B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 38; *Cem Özaydın*, B. No: 2017/26800, 13/1/2022, § 36; *Elif Güneysu*, § 42).

19. Bilindiği üzere kamu görevlileri sendikalarına üye olmanın veya sendika kurucusu olmanın ön şartı kamu görevlisi olmaktır. İlgili kanunda sayılan bazı yöneticiler sendika tüzüğünde belirtilen hükümlere göre ve ayrıca yazılı talepte bulunmaları hâlinde bu görevleri süresince aylıksız izne ayrılabilir. Kanunda sayılanların dışında kalan ancak sendika yönetiminde görev alan kişilerin kamudaki görevleri ise devam eder. Öte yandan kanun koyucu, sendika yöneticisinin aylıksız izin aldığı durumlarda dahi sağlık giderlerinin kurumunca karşılanmasını ve bu kimselerin üstlendikleri görev sonrasında kamu görevine dönmeleri imkânını sağlayarak sendika yöneticisinin kamu göreviyle ilişkisini tamamen sonlandırmamıştır (bkz. § 13). Başka bir deyişle kamu görevlisi kimse sendika ile üyelik, yöneticilik veya kuruculuk gibi herhangi bir bağ kurduktan sonra dahi tabi olduğu statü hukukunun etki alanı dışına çıkmamakta, bir başka ifadeyle statü hukukunun getirdiği sorumluluk ve sınırlamaların bir parçası olmaya devam etmektedir. Şu hâlde sendikal faaliyette bulunan kamu görevlilerinin tabi oldukları statü hukukunun etki alanı dışında *bağımsız, alternatif veya ikame* bir kimliğe kavuştuklarını kabul etmek mümkün değildir.

20. Kamu görevlileri sendikal faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde şüphesiz belirli bir hareket alanına ve güvencelere ihtiyaç duyarlar. Nitekim kanun koyucu da sendikal faaliyetlere katılan kamu görevlilerinin iş saatleri dışında veya izinli olmak kaydıyla iş

saatleri içinde söz konusu faaliyetlerden dolayı "*farklı bir işleme tabi tutulamayacaklarını ve görevlerine son verilemeyeceğini*" hüküm altına almıştır. Bunun yanında sendika temsilcisi veya yöneticisi kamu görevlilerinin sebebi açık ve kesin bir şekilde ortaya konulmaksızın iş yerlerinin değiştirilemeyeceğini belirtmiştir (bkz. § 13). Açıktır ki kanun koyucu, sendikal faaliyetleri yürüten ve bu faaliyetlere katılanlar için kabul ettiği bazı güvencelerle onları idarenin olası müdahalelerinden -disiplin cezası, naklen atama gibi- korumayı amaçlamaktadır.

21. Anayasa Mahkemesi, önceki kararlarında kamu görevlileri sendikalarının faaliyet alanlarına ilişkin oldukça geniş açıklamalarda bulunmuştur. Anayasa Mahkemesi, sendikal faaliyetleri üyelerin mesleki çıkarlarının korunmasına yönelenler ve sendikanın baskı grubu olma fonksiyonundan kaynaklananlar olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bu itibarla sendikaların kamu görevlilerin çalışma koşulları, yükümlülükleri, iş güvenlikleri ile sağlık koşullarının geliştirilmesi konularına ilişkin görüş bildirmesi, yetkili makamlara sunulmak üzere çalışmalar yapması, işverenlerle ortak çalışmalar yürütmesi, üyelerine hukuki destek sağlaması, üyelerin mesleki yeterliliklerini artırmaya, sorunlarını çözmeye ve sendikal faaliyetlerini geliştirmeye yönelik kurs ve seminer gibi toplantılar düzenlemesi gibi faaliyetlerinin sendikal faaliyetlerin çekirdek alanında kaldığını belirtmiştir. Dolayısıyla sendika çatısı altında çekirdek alana ilişkin faaliyette bulunan kamu görevlilerine yapılan müdahalelerin sendika hakkı kapsamında inceleneceği hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır (çekirdek alana ilişkin çok sayıda karar arasından bkz. *Ahmet Parmaksız*, § § 50-62; *Ayfer Altuntaş ve İkbâl Ünzile Gürsoy*, B. No: 2018/24874, 31/3/2022, §§ 26-36).

22. Öte yandan kamu görevlilerinin söz konusu çekirdek alana ilişkin yaptıkları sendikal eylemler doğası gereği işveren pozisyonundaki idareye ve/veya politika oluşturma özelliği nedeniyle siyasi otoriteye yönelmekte ve bu durum kamu görevlisinin düşünce açıklamalarında siyaseten yansız olmasını öngören statü hukuku ile belirli derecede gerilime neden olmaktadır. Şüphesiz sendikal düşünce açıklamalarının statü hukuku bağlamında tam anlamıyla yansız bir görünüme kavuşturulması son derece güçtür. Bununla birlikte sendikaların yaptığı her tür düşünce açıklaması ve eylem de otomatik olarak sendika hakkı kapsamında değerlendirilemez. Dolayısıyla söz konusu olan kamu görevlileri olduğunda bir eylemin sendika hakkı kapsamında incelenebilmesi için eylemle kamu görevlisinin mesleki çıkarları arasında nesnel ve öngörülebilir bir ilişkinin bulunması hayati önemdedir (yükseköğretim derslerinde siyasi konulara değinilmesi hakkında benzer değerlendirmeler için bkz. *Hasan Mor*, B. No: 2019/20996, 25/5/2022, § 34; kamu görevlisinin açıklamalarının nesnelliğine ilişkin olarak bkz. *Hasan Güngör*, B. No: 2013/6152, 24/2/2016, §§ 48, 49).

23. Başvurucu, somut olaya konu basın açıklamasında Ankara Garı'ndaki patlamanın iktidar partisinin izlediği politikalar ve terör örgütleri ile olan ilişkisinden kaynaklandığını iddia etmiştir. Başvurucu; açıklamasında iktidar partisinin *ırkçı, ayrımcı, tekçi ve mezhepçi* bir politika izlediğini, IŞİD gibi terör örgütlerine yardımda bulunduğunu ve çetelerle *kirli ve girift* ilişkilere girdiğini ileri sürmüştür. Başvurucu soruşturma kapsamında alınan ifadesinde basın açıklamasının temelde iktidar partisini çözüm sürecindeki eski pozisyonuna döndürmeyi hedeflediğini söylemiştir. Başvurucunun kullandığı ifadelerin sendika üyelerinin kolektif çıkarlarını korumaya değil iktidar partisinin izlediği politikaların kabul edilemez bulunarak eleştirilmesinden ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Bu itibarla başvurucunun basın açıklamasının sendikaların çekirdek faaliyet alanına ilişkin bir eylem olduğunu değerlendirmek mümkün olmamıştır (bkz. § 21).

24. Somut olayda başvuru, basın açıklamasındaki sözlerinden dolayı il dışına naklen atanmıştır. Anayasa'nın 26. maddesinde yer alan ifade özgürlüğü kişilerin düşünce ve kanaatlerinden dolayı kınanmamasını, bunları tek başına veya başkalarıyla birlikte çeşitli yollarla serbestçe ifade edebilmesini, anlatabilmesini, savunabilmesini, başkalarına aktarabilmesini ve yayabilmesini koruma altında almaktadır (Durmuş Fikri Sağlar (2) [GK], B. No: 2017/29735, 17/3/2021, § 42; Ömer Faruk Gergerlioğlu [GK], B. No: 2019/10634, 1/7/2021, § 150; Ayfer Altuntaş ve İkbal Ünzile Gürsoy, § 35). Buna göre başvuru, şikâyetlerinin bir bütün hâlinde ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir (sendikayla ilişkili benzer eylemlerin ifade özgürlüğü kapsamında incelendiği kararlar için bkz. Elif Özkan, B. No: 2018/7757, 8/6/2021, §§ 18-21; Ayfer Altuntaş ve İkbal Ünzile Gürsoy, § 36).

2. Kabul Edilebilirlik Yönünden

25. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

3. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

26. Başvurucunun yapmış olduğu basın açıklaması nedeniyle hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonucunda il dışına naklen atanmasının ifade özgürlüğüne müdahale niteliği taşıdığı değerlendirilmiştir.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

27. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine... ilkesine aykırı olamaz."

28. Bu sebeple müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olma koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir.

29. 657 sayılı Kanun'un 76. maddesinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır. Müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *kamu düzeninin korunması* meşru amacını taşıdığı değerlendirilmiştir. İfade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması gerekir (AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007; *Bekir Coşkun* [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 53-55; *Mehmet Ali Aydın* [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 70-72). Bu itibarla müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğu yönünden inceleme yapılacaktır.

30. Anayasa Mahkemesi, *Elif Güneysu* (B. No: 2017/31733, 7/10/2021) kararında naklen atama şeklindeki benzer bir müdahalenin konu edildiği başvuruyu ifade özgürlüğü yönünden incelemiştir. Anılan kararda; kamu görevlisinin naklen atanması konusunda idarenin geniş bir takdir yetkisine sahip olduğu ve bu yetkinin ancak hizmet gerekleri doğrultusunda kullanılabileceği belirtilerek gerek Anayasa gerekse yasada kamu görevlileri açısından coğrafi teminat öngörülmediği vurgulanmıştır. Bununla birlikte söz konusu yetkinin keyfî olarak kullanılamayacağı aksi takdirde naklen atama işleminin anayasal haklarını kullanan kamu görevlileri yönünden cezai yaptırımlarla aynı etkiyi doğurmasına ve ilgili anayasal haklarının ihlal edilmesine de sebep olabileceği belirtilerek idarenin bu araca başvurduğu hâllerde naklen atama işleminin gerekçesini ilgili, yeterli ve somut olarak ortaya koyması gerektiğinin altı çizilmiştir.

31. Somut olaya konu basın açıklaması başvurusunun görev yaptığı bölgede faaliyet gösteren yerel bir gazete aracılığıyla haberleştirilmiş ve başvurusunun kimliği anonimleştirilmeksizin fotoğrafı ve sendika yöneticisi kimliği kullanılarak yayımlanmıştır. Bu itibarla başvurusunun söz konusu açıklamayı sendika yöneticisi bir *kamu görevlisi olarak* yaptığı hususunda herhangi bir tereddüt bulunmamaktadır. Bununla birlikte açıklamanın kitle iletişim aracı üzerinden yapıldığı gözetildiğinde kullanılan ifadelerin başvurusunun görev yaptığı Çocuk Evleri Sitesi ve çevresinde bilinir hâle geldiğini de kabul etmek gerekir (sendika yöneticiliği-kamu görevlisi ilişkisi için bkz. §§ 18,19; kamu görevinin niteliğine ilişkin olarak bkz. *Adem Talas* [GK], B. No: 2014/12143, 16/11/2017, § 47; *Sinan Akbulut*, B. No: 2019/1396, 2/11/2022, § 34; *Emre Kaya*, 2018/26675, 20/12/2022, § 15; ifadelerin alenileşmesine ilişkin benzer değerlendirmeler için bkz. *Elif Güneysu*

§ 56).

32. Elbette kamu görevlilerin de herkes gibi bir olaya ilişkin herhangi bir düşünceye sahip olması ve onu paylaşması ifade özgürlüğü kapsamında mümkündür. Ancak devlet memurları söz konusu olduğunda görüşlerin dengeli ve siyaseten yansız olarak açıklanıp açıklanmadığı, kişisel tavırlar sergilenip sergilenmediği ve tarafsızlıklarının güvence altında olup olmadığı hususlarının ifade özgürlüğü incelemesinde değerlendirileceği de hatırlanmalıdır (*Hasan Güngör*, § 49; *Zeki Çınar*, B. No: 2016/3585, 12/6/2019, § 34; *Ömer Yalçın*, B. No: 2017/30798, 29/9/2020, § 26).

33. Başvurucu, yaptığı basın açıklamasında iktidar partisinin *ırkçı, ayrımcı, tekçi ve mezhepçi* bir politika izlediğini, IŞİD gibi terör örgütlerine yardımda bulunduğunu ve çetelerle *kirli ve girift* ilişkilere girdiğini ileri sürerek iktidar partisine yönelik *yalnızca tek bir perspektiften, tereddüt barındırmayan, katı ve kesinlikle suçlayıcı* bir dil kullanmıştır. Başvurucu böylelikle siyasi görüşünü kamu görevlisi kimliği üzerinden tanımlanabilir ve bilinir hâle getirmiştir. Bu itibarla somut olaya konu eylemin siyasi kutuplaşma anlamında iş çevresinde huzursuzluğa veya çalışma ilişkilerinde olumsuzluğa neden olabilecek bir hareket olarak değerlendirilebilmesi mümkündür (kullanılan dil yönünden benzer değerlendirmeler için *Hatice Deniz Aktaş ve Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası*, B. No: 2019/18481, § 42).

34. Somut olayda, başvurunun görev yerini değiştiren idarenin ve müdahalenin hukuka uygunluğu denetleyen derece mahkemelerinin gerekçeleri dikkatli bir şekilde ele alınmıştır. İdare, başvuru konusu basın açıklamasının siyasi görüş beyanı olduğunu ve başvurunun çalıştığı kurumda sendikacılık adı altında siyasi faaliyetleri teşvik edebileceğini (bkz. §§ 7, 8); derece mahkemeleri ise eylemin sendikal faaliyet kapsamında olmadığını, başvuru kamu görevlisinin ifade özgürlüğünü ancak statü hukuku kapsamında kullanabileceğini ve bu bağlamda başvurunun aynı yerde görevini sürdürmesinin kamu hizmetinin yürütülmesini olumsuz etkileyeceğini (bkz. § 9) belirtmiştir. Bu itibarla anılan mercilerin yukarıda yer verilen kriterlere (bkz. § 30) ve diğer açıklamalara uygun değerlendirmeler yaptıkları ve başvurunun ifade özgürlüğü ile kamu düzeni meşru amacı arasında adil bir denge kurmak bakımından ortaya koydukları gerekçelerin ilgili ve yeterli olduğu kanaatine varılmıştır. Nihayetinde başvurunun ifade özgürlüğüne yapılan müdahalenin zorunlu sosyal bir ihtiyacı karşıladığı ve orantılı olduğu anlaşıldığından demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

35. Açıklanan gerekçelerle somut olayda Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edilmediğine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,**

B. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün **İHLAL EDİLMEDİĞİNE,**

C. Yargılama giderlerinin başvuru üzerinde **BIRAKILMASINA,**

D. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına **GÖNDERİLMESİNE 7/6/2023** tarihinde **OYBİRLİĞİYLE** karar verildi.

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA